

O'na fazla eziyet etmeye başladığı sıralarda; Cebrâil gelerek: *Ey Muhammed! Rabbin sana selâm ediyor... «Dilerse, onları evleriyle beraber altını üstüne getirerek helâk edivereyim» diyor, ... diler misin?.. dediği zaman; EY ALLAH'IM! SEN KAVMİMİ HİDÂYET ET, ÇÜNKÜ ONLAR BİLMEZLER.* demişti. o halde bütün bu çileler, üzüntüler, eziyet ve azaplar neden di??.. Muhakkak ki bir hikmet için... O bütün Âlemler'e Rahmet olarak gönderilmiştir, Peygamberliği ile ebed devam edecektir, ve Kıyamet'e kadar onun bu ilâhî emânetini devam ettirecekler olacaktır... Öyle ise her türlü eziyet ve sıkıntılara, hiç üzülmeden ve yılmadan nasıl göğüs gerileceğini, nasıl sabır ve sebatla dâvâ'ya hizmete devam edileceğini bizzat kendi şahsında tatbik ederek onlara göstermesi ve öğretmesi lâzımdı, Habibin habib'e cefâ etmesinden daha tatlı ne olabilir ki!

Gelsin her türlü ezâ küffârın sülâlesinden
soyundan,
Dönmem zerre kadar Hak ve Hakikat
yolundan.

6 — İlâhî nur damlaları bu altıncı maddede o çelik irâdeyi, sebat ve azimeti daha da derinleştirerek sarsılmaz bir İMÂN hâline getiriyor; hem de kıyâmet'e kadar hiç değişmeyecek bir İMÂN. haline:

«ALLAH'IN VÂADİNİ VE SÖZLERİNİ DEĞİŞTİREBİLECEK BİR KUVVET KATIYYEN YOKTUR, ÖNCEKİ PEYGAMBERLERİN HABERLERİNİ DE MUHAKKAK KI ÖĞRENMiŞ BULUNUYORSUN!..» Bu tâbirler öyle kuvvetli tabirler ki: değil mânâları; sâdece o mânâların zarfları olan cüm-

leleri sanki çelikten birer kalıp gibi insanın dâvâsına olan inancını, azîmet ve imânını kat kat çelikleştiriyor, ona İlâhî iman suyu veriyor. Allah'ın Hakikat yolcuları vaadettiği sözleri değiştirebilecek bir tek kudret katiyyen yoktur, eğer ibret almak istersen ey Muhammed —ey Muhammedî — önceki peygamberlerin — ve kavimlerin — haberlerine söyle bir göz atıver yeter.

7 — Yedinci maddede vazife ve mes'ûliyetin tahdidi var, yalnız Allah'a dönüş var, korkunç bir üslûp var burada:

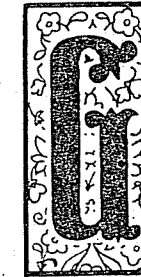
«EĞER ONLARIN. DÂVÂNDAN YÜZ ÇEVİRMELERİ —yani İslâm dinini kabul etmemeleri— SANA ÇOK AĞIR GELİYORSA —gücüne gidiyor ve seni çok mahzun ediyorsa— HAYDİ YAPABİLECEKSEN YERİN DİBİNE BİR TUNEL AÇARAK VEYA SEMÂYA MERDİVEN KURARAK ONLARI İMÂNA GETİREBİLECEK BİR KUDRET VE MUCİZE GÖSTER DE GÖRELİM BAKALIM!?»

Sübhânellah; Habibin habib'e karşı ne tatlı bir itâb, ne hoş bir tehdid, ne doyulmaz tatlı bir çıkışıdır bu!.. Onu vafsetmekten, bana öyle geliyor ki bütün diller âcizdir. Burada İMÂN Kâidesi var, TEVHİD var, bir tek, yalnız ve yalnız BİR TEK ALLAH var. Her şey ve her kâin ancak ve ancak O'nun irâdesi, O'nun izni ve müşâdesiyle olacaktır. Hidâyet ve kurtuluş yalnız O'nun elindedir. Fakat O, büyüklerin en büyüğü, merhametlilerin en merhametlisidir. Kurtuluşu ve muvaffakiyeti dilediği kuluna Rahmet ve RUBUBİYYET'ile gene O bahşedecektir.

Neşriyat, Tahlil, Tenkid

İslâm'da Zekât Müessesesi Hakkında

Bekir TOPALOĞLU
İst. Yük. İslâm Enst.
Öğretim Üyesi

EÇMiŞ çağlara nisbetle ilmin ve tekniğin pek ileri merhalelere eriştiği asrımızda —hiç olmazsa— bazı milletlerin müreffeh olduğunu görüyoruz. Fakat çoğunluğuyla dünya milletlerinin refah içinde bulunduğunu, daha önemlisi bütün insanlığın mes'ud olduğunu söylememize imkân yoktur. Eskilerimiz zenginliğin âhiret yönü için: «helâl ise hesabı var, haram ise azabı var» derlermiş. Öyle görünüyor ki, bugünün zenginliği daha dünyada iken güçlükler ve musibetler getirmektedir. Çünkü zenginliği elde etmek için bir taraftan manevî saik olan arzu sonsuz bir ihtiras halini almış diğer yünden ona vâsil olabilmenin vasıtaları sayılamıyacak kadar çoğalmıştır. Çağımızın umumî vasfı olan kıskançlığın içini kasp kavurduğu yirminci asır insanı, ihtiras ateşleri içinde kendisini servet toplama meydanına atmakta, onun ucu bucağı bulunmayan dolambaçlı yollarında ömrünü tüketmektedir. Şüphe yok ki böyle bir hâlet-i ruhiye içinde bulunan zenginlerin servetinde başkalarının da hakkı bulunduğunu kendiliğinden düşünmesine imkân yoktur. Burada ferdin ve dolayısıyla cemiyetin imdadına yetişecek olan, İslâm dininin getirdiği malî ibadetlerdir.

Kur'ân-ı Kerim'in hârikulâde beyanları içinde şu iki âyet — mevzumuz bakımından — ne kadar dikkati çekmektedir: «insanlar arasında öylesi var ki dünya hayatı hakkındaki sözleri hoşuna gider, hatta sözlerinin özüne uyduğuna dair Allah'ı da şahid tutar. Halbuki o, düşmanların en amansızıdır. O, yeryüzünde işbaşına geçti mi fesat çıkarmaya çalışır, ekini ve nesli bozmaya uğraşır. Allah ise fesadı sevmez. (1)

Bu yüce ifadede tasvir edilen bozguncu bir tip vardır. Bozmak istediği iki şeyden biri «ekin», diğeri «nesil» dir. Ziraat her asırda olduğu gibi bugün de iktisadî hayatta büyük bir önem taşımaktadır. Âyet-i Kerîm'yi tefsir ederken bu ana faktör yanında sanayî ve ticaret... gibi diğer unsurları da düşünebilir ve «tümüyle iktisadî hayatı bozmak» manasını anlayabiliriz. Âyetle bahsedilen neslin bozulmasının çağımızda en bariz manası, KÜLTÜR HARBİ'dir. O halde Kur'an-ı Kerîm, ondört asır önce iş başına geçen, iktidarda bulunan insanların «İKTİSAD» ve «KÜLTÜR» yoluyla kendi arzularını başkalarına kabul ettirmeye çalışacaklarını; başka bir deyişle iktisad ve kültür harbinin milletler arasında yaygın bir hâl alacağını bize haber vermiştir. Bu önemli gerçeği mukaddes kitabımızdan öğrendikten ve realitede gördükten sonra İslâm dininin Zekat, Kurban, Fitre gibi mâlî ibadetleri emredilişinin önemini bir kat daha anlamış oluyoruz.

H. Peygamberin saadet asrı vahy ve nur asrıdır. İlâhî ta'limat vahy yoluyla o yüce peygambere bildiriliyor, onun vasıtasıyla de insanlara tebliğ ediliyordu. Resul-i Ekrem (s.a.v.) efendimiz, vahyi sözle tebliğ ediyor, yine söz, fiil ve hareketleriyle de onu tefsir ve tatbik ediyordu. Onun mübarek sözleri, fiilleri ve tasvipleriyle (takrirleriyle) İslâm'ın amelî sahası, yani fıkıh teşekkül etmiştir.

Resûlullah (s.a.v)den sonra Ashab devri gelmiştir. İslâm fütühatının hızla geliştiği bu devirde Ashab-ı Kiram karşılaştığı yeni meseleleri, halletmek için Kur'an ve Sünnete başvuruyor, çözümünü bunlarda açıkça bulamadığı meseleler için icihad ediyordu. Yeni problemlerin çözümünü Kur'an'dan ve Sünnet'ten dolayısıyla çıkarmak demek olan icihad, İslâm fıkıhı için, merkezi vahy (Kur'an ve Sünnet) olan bir daire çizmiştir.

Ashab'dan, o ideal nesilden sonra Tâbiîn geldi. Tâbiîn ashabin yolunu tuttu: Sürekli inkişaf eden dünya halinin çeşitli hukukî meselelerinin çözümünü Kur'an'da ve Sünnette bulamamışsa ictihada baş vurdu. Böylece aynı merkezin etrafına daha geniş bir daire çizdi.

İslâm tefekkür tarihini incelediğimiz takdirde görürüz ki, müteakip iki üç devir içinde aynı metod devam etmiştir: Bir taraftan hayat inkişaf ediyor, İslâm dünyasında çözüm bekliyen yeni yeni meseleler zuhur ediyor; diğer yönden Hz. Peygamber, Ashab ve Tâbiîn'in sünnetine uyan İslâm âlimleri meselelerin çözümünü Kur'an'dan, Sünnetten, İcma'dan, Ashabın ve Tâbiîn'in kavillerini tercih etmekten çıkarıyor; bu arada vahy nurundan istifade ile icihad ediyor ve aynı merkez etrafında olmak üzere daireyi daha da genişletiyordu.

Hicrî dördüncü-beşinci asırdan itibaren manzara değişmiştir. Hayat yine devam ve inkişaf etmektedir. Fakat âlemlerin himmeti zayıflamış, İslâmî ilimlerde duraklama başlamıştır. Ortaya çıkan yeni meselelerin çözümü için eski ulemanın metodu kullanılacağına terk edilmiş, bunun yerine onların sözlerinin yorumlanmasına başlanmış, muhtemel olmadıkları manalara alınmış, müsaide bulunmadıkları sahalara çekilmiştir.

Aradan on asır geçmiştir. Dünyanın veçhesi değişmiş, yepyeni bir hayat tarzı başlamış, değişik problemler ortaya çıkmıştır. Şimdi takip edilecek iki yol vardır: Ya Hz. Peygamber efendimizin, Ashabının, Tâbiîn ve haleflerinin yolu takip edilecek: Kur'an'da, Sünnet'te, İcma'da,

Ashab, Tâbiîn ve Tebe-i Tâbiîn kavillerinde açıkça bulunmayan, büyük müctehidlerin halletmediği meseleler için aynı kaynakların ışığı altında istinbat, istihrag ve ictihadda bulunulacak veya müteahhir devirlere ait fıkıh eserlerinin metinleri —sanki vahy mahsulü imiş gibi— zorlanacak, tefsir ve te'vile tabî tutulacak ve onlardan hüküm alınacaktır. Bu sonuncu yol elbette merkezi vahy olan, Ashab, Tâbiîn ve halefleri tarafından çizilip geliştirilen dairenin dışına çıkan bir yoldur.

Öyle inanıyorum ki Dünya'nın sonunun geldiğine, bugün-yarın başımızın üzerine çökmekte olduğuna inanmayan ve binaenaleyh yaşamak arzusunu kaybetmeyen bir Müslüman âlim birinci yolu tercih edecektir. O, bu metotla İslâm'ın yaşayan ve yaşatan bir din olduğunu isbat edecek, Kur'an'dan Sünnet'ten, İslâmî nass ve kaynaklardan ta'viz vermeden, lüzumsuz ve densiz reform iddialarına da düşmeden önüne çıkan yeni meselelere yeni çözümler bulacak ve İslâm'ın hayatiyetini devam ettirecektir.

«İslâm'da Zekât Müessesesi» adıyla kaleme alınan Zekat, Fitre ve Kurban hakkında araştırmaları ihtiva eden eser İslâm'ın hayatiyetini devam ettirme yolunda atılmış müsbet bir adım teşkil etmektedir. Dört bölümden meydana gelen eserin birinci bölümü «Zekât'ın mana ve önemi» hakkındadır. Zekât'ın farziyeti kitap ve sünnete göre önemi, veren ile alan açısından ve toplum yönünden zekâtın ehemmiyetini işleyen bu bölüm kendi hudutları içinde geniş ve tatminkâr bir bilgi vermektedir. İkinci bölüm Nisab'a tahsis edilmiştir. Nisab-ı gına, Fitre ve Nisab'ı, Kurban ve Nisab'ı ile Nisab-ı istigna gibi ana mevzuları ve bunlardan teferru' eden bir çok meseleyi ihtiva eder. Bu arada «Öşür ve Haraç topraklarının zekât bakımından günümüzdeki durumu» altın ve gümüş nisabı, günümüzdeki fitre miktarı gibi asırlarca ihmal edilmiş, işlenmeye muhtaç mevzular üzerinde vukufu durulduğunu, eldeki imkânlar nisbetinde isabetli görülen neticelere ulaşıldığını özellikle kaydetmek isterim.

Kitabın üçüncü bölümünü teşkil eden zekat'ın verileceği yerler ma'lum sekiz sınıfı ihtiva eder. «Müellefe-i kulûb» ve «Allah yolunda» masraflerinin güzel işlendiğini söylemeliyiz. Dördüncü ve sonuncu bölümde zekatın devlete verilmesi, zekatın toplanması ve organizesi, vergi ve zeka tile zekata müteallik diğer meseleler üzerinde durulmaktadır.

İlk önce İstanbul Yüksek İslâm Enstitüsünden mezuniyet tezi olarak kaleme alınan ve bilâhare genişletilerek görülen şekle vasıl olan «İslâm'da Zekât Müessesesi», doğrusu, yeni, ciddi, orijinal, yazarına ilmî çalışma ve kabiliyet yönünden istikbal va'deden bir eser olmaya hak kazanmıştır. Kitabın yazarı Yunus Vehbi Yavuz'u memleketimize olgun, ağırbaşlı ve bilgili bir çok ilim adamı yetiştiren muhterem pederi gibi, kendisinin de yüce dinimize hâdim olmasının bu hayırlı başlangıcın ardında devam etmesini temennî ederim.